

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ
ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН
У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

*Матеріали
XIII Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції*

(м. Харків, 25 листопада 2020 року)

Харків
ХНМУ
2020

Друкується за рішенням Вченої ради
Харківського національного медичного університету.
Протокол № 11 від 19. 11. 2020 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

М'ясоєдов В. В. – проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, д-р мед. наук, проф. кафедри медичної біології, заслужений діяч науки і техніки України;

Краснікова С. О. – декан V факультету з підготовки іноземних студентів ХНМУ, канд. філол. наук, проф.;

Сирова Г. О. – завідувач кафедри медичної та біоорганічної хімії, д-р фарм. наук, проф.;

Кнігавко В. Г. – завідувач кафедри медичної та біологічної фізики і медичної інформатики, д-р біол. наук, проф.;

Фоміна Л. В. – зав. кафедри української мови, основ психології та педагогіки, канд. філол. наук, проф.;

Мещерякова І. П. – в. о. зав. кафедри медичної біології, к. мед. наук, доц.;

Чаленко Н. М. – ас. кафедри медичної та біоорганічної хімії;

Синельник В. В. – ст. лаб. Кафедри медичної та біоорганічної хімії.

Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XIII Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції, м. Харків, 25 листопада 2020 року. – Харків : ХНМУ, 2020. – 171 с.

У збірнику представлено матеріали більш ніж 100 фахівців та молодих вітчизняних науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено проблематиці викладання педагогічних, психологічних, медико-біологічних та природничих дисциплін у сучасних освітніх закладах. Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, які працюють у закладах вищої освіти, докторантам, аспірантам, магістрантам, студентам, а також широкому колу читачів, які цікавляться проблемами університетської освіти.

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

Матеріали відтворено безпосередньо з авторських оригіналів

378.016:5:378.6:61(082)/58

© Харківський національний
медичний університет, 2020

Проблеми дистанційного викладання дисципліни «Біологія з основами генетики» для студентів фармацевтичного факультету ОНМедУ	
<i>Комлевой О.М., Шевеленкова А.В.</i>	134
Маски проти коронавірусу	
<i>Коцар О.В., Калашник Ю.М.</i>	136
Оцінювання знань студентів в умовах дистанційного навчання	
<i>Кузнецов К.А.</i>	137
Вплив дистанційного навчання на рівень підготовки з біології студентів першого курсу	
<i>Кузнєцова І.К.</i>	139
У пошуках шляху покращення викладання медичної біології	
<i>Кулаченко Б.В.</i>	140
Використання платформи Moodle під час викладання медичної біології	
<i>Кушнірик О.В., Караван Ю.В.</i>	141
Наночастки міді, отримані за допомогою мікроорганізмів, та їх антибактеріальні властивості	
<i>Лазюка Ю.В., Скряцька О.І., Лисенко Т.А., Лисенко А.В.</i>	142
Методика викладання медичної біології студентам медичного університету у період адаптивного карантину	
<i>Левицька Н.А.</i>	144
Емоційне та професійне «вигорання» педагога	
<i>Мещерякова І.П., Макашова О.Є.</i>	145
Робоча книга-зошит із навчальної дисципліни «Медична біологія» як варіант навчального посібника для студентів-першокурсників медичного вишу	
<i>Пашолок С. П., Бажора Ю. І., Шевеленкова А. В.</i>	147
Ефективність взаємодії клінічних та теоретичних кафедр на післядипломному етапі навчання лікарів-стоматологів у форматі дистанційної освіти	
<i>Соколова І. І., Штанюк Є. А.</i>	149
Морфологічна оцінка ефективності вагінального гелю з ресвератролом та гіалуроновою кислотою при експериментальному гіпоестрогеновому стані	
<i>Стрига О.А., Зайченко Г.В., Савченко Н.В., Савосько С.І.</i>	151
Викладання фармакотерапії з урахуванням доказової медицини	
<i>Філінець Н. Д., Філінець О. О., Кметь О. Г.</i>	153

Таким чином, педагогам необхідно вміти виявляти і діагностувати прояви цього негативного явища, мати навички управління стресовою ситуацією, знати свої індивідуальні особливості та можливості самовідновлення. Це допоможе зменшити ймовірність розвитку передумов та проявів цього негативного явища.

Робоча книга-зошит із навчальної дисципліни «Медична біологія» як варіант навчального посібника для студентів-першокурсників медичного вишу

Пашолок С. П., Бажора Ю. І., Шевеленкова А. В.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса

Вивчення навчальної дисципліни «Медична біологія» передбачає не лише засвоєння значного обсягу теоретичного матеріалу, але й оволодіння практичною роботою (компетентності, навички та вміння), значна частина якої виконується студентом як самостійно (при самопідготовці), так і під безпосереднім керівництвом викладача (на практичному занятті чи дистанційно). В умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу важливу роль також відіграє правильна організація самостійної (позаавдиторної) й аудиторної роботи студента.

Певним позитивним кроком у зазначеному напрямку є видання навчального посібника для студентів. Посібник «Медична біологія» являє собою навчальну книгу-зошит, яка містить усі теми розділів «Практичні заняття» й «Самостійна робота студентів (СРС)» типової програми з медичної біології для ВМ(Ф)НЗ України. При уважному вивченні його змісту студент побачить, що весь навчальний матеріал розділено (відповідно до робочої навчальної програми) на три розділи, кожний розділ, у свою чергу, – на змістові розділи, а останні – на окремі теми. Теми більшості практичних занять мають абсолютно однакову методичну структуру та містять такі компоненти: мету заняття, розділ А (орієнтовна карта для позаавдиторної підготовки студента до заняття, контрольні запитання, список основної та допоміжної літератури із зазначенням номерів сторінок), розділ Б (авдиторна робота), який складається з переліку

практичних робіт, що їх необхідно виконати для закріплення теоретичного матеріалу, а також засвоєння практичних умінь і навичок.

Наприкінці розділів у формі окремих тем винесено компонент «Практичні навички й уміння» з усього матеріалу розділу, що, на нашу думку, значно допоможе студентові повторити вивчений розділ і більш надійно засвоїти практичні навички й уміння.

Заповнюючи під час самопідготовки орієнтовні карти при вивченні навчального матеріалу, студент може виправляти та доповнювати їх під час роботи з викладачем в аудиторії чи (враховуючи сучасні реалії) дистанційно. Ми рекомендуємо при цьому використовувати ручку іншого кольору. При подальшому аналізі чи підготовці до заключного практичного заняття студент може звернути увагу на більш складні для нього питання (свої помилки тощо).

Перевагою навчального посібника, вважаємо, є також те, що в ньому для кожного практичного заняття наведено рисунки, логічні схеми, таблиці, які в процесі аналізу засвоєння навчального матеріалу студентами необхідно заповнити, позначити тощо, також подано умови задач (із молекулярної біології та генетики людини) для їх розв'язання.

Правильні відповіді на запитання орієнтовної карти, відповідні позначення та доповнення до рисунків і таблиць, розв'язання задач є певними критеріями, за якими, поряд із усною відповіддю та тестовим контролем, викладач оцінює знання студента, ступінь його теоретичної підготовки, оволодіння практичними уміннями та навичками.

Досвід показує, що якщо студент правильно й акуратно заповнює всі необхідні види робіт у робочій книзі-зошиті, то вона, безсумнівно, стане добрим посібником при підготовці до заключних практичних занять, а також до державного ліцензійного тестового іспиту «Крок-1» після третього курсу. Крім того студент зможе використовувати цей навчальний посібник при вивченні інших навчальних дисциплін (цитологія, гістологія, ембріологія, анатомія людини, патологічна анатомія, фізіологія, патологічна фізіологія, біологічна

хімія, медична генетика, мікробіологія, інфекційні хвороби тощо) на подальших курсах.

**Ефективність взаємодії клінічних та теоретичних кафедр на
післядипломному етапі навчання лікарів-стоматологів у форматі
дистанційної освіти**

Соколова І. І., Штанюк Є. А.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Післядипломна освіта є невід'ємною складовою медичної освіти, безумовно, зі всіма загальними проблемами, що притаманні будь-якій системі освіти, та ще й із цілим рядом своїх специфічних. Не є виключенням і післядипломна освіта для лікарів-стоматологів, структура якої поділяється на навчання в інтернатурі, набуття конкретної спеціалізації та безперервну освіту лікарів-стоматологів.

Стоматологічний напрямок післядипломної освіти в нашому університеті розпочав свій розвиток з 2011 року. А до того післядипломним удосконалення лікарів-стоматологів займалися виключно відповідні кафедри Харківської академії післядипломної освіти.

Нові реалії сьогодення поставили освітян перед необхідністю швидкого опанування й удосконалення навичок дистанційної освіти, яка з категорії майбутнього за декілька днів перейшла у статус реальної необхідності. Ситуація перебування на карантині дозволила дійти, нарешті, до тих питань, актуальність вирішення яких була очевидною. По-перше, це проведення циклів тематичного удосконалення за різними напрямками професійної діяльності для лікарів-стоматологів, які працюють у віддалених районах Харківської області. По-друге, проведення так званих «комплексних» лекцій або семінарів за участі фахівців фундаментальних кафедр Харківського національного медичного університету. Зокрема, кафедра стоматології вже не один рік має тісні творчі контакти з кафедрою мікробіології, вірусології та імунології імені професора Д.П. Гриньова (серед останніх сумісних проєктів – організація заходів до «Ночі науки» восени